

III miejsce

spośród placówek z całej Polski

autor: **Ewa Krzemieniecka**, nauczycielka historii w Szkole
Podstawowej nr 159 Sióstr Urszulanek w Krakowie

Temat zajęć: Przyczyny wybuchu powstania listopadowego

klasa VI. szkoły podstawowej

CZAS TRWANIA ZAJĘĆ: 45 minut

CELE LEKCJI:

Uczeń:

- ▶ poprawnie posługuje się terminami: kongres wiedeński, Królestwo Polskie (kongresowe), podchorąży, konspiracja, opozycja, tajne związki, oraz sprawnie poznanymi wcześniej: sejm, rząd, wolności obywatelskie, konstytucja, cenzura, spisek, car, namiestnik,
- ▶ wskazuje na mapie Królestwo Polskie (kongresowe),
- ▶ potrafi opisać politykę cara wobec Królestwa Polskiego w latach 1815- 1830,
- ▶ charakteryzuje przyczyny wybuchu powstania listopadowego.

METODY PRACY:

scenka dramatowa, praca z podręcznikiem, elementy wykładu, praca z mapą

FORMY PRACY:

Indywidualna, grupowa i zbiorowa

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

podręcznik „Wczoraj i dziś 6”, str. 18- 19, mapa historyczna z zasobów Wikipedii, przedstawiająca Królestwo Polskie po kongresie wiedeńskim (na tablicy interaktywnej), ilustracje, przedstawiające wydarzenia, pokazane w scenkach dramatowych

Przebieg lekcji:

1. Przedstawienie uczniom podstawowego celu lekcji, którym jest poznanie okoliczności wybuchu powstania listopadowego.
2. Krótkie przypomnienie przez nauczyciela i uczniów na podstawie str. 18 podręcznika postanowień kongresu wiedeńskiego, dotyczących ziem polskich i wskazanie przez wybranego ucznia na mapie Królestwa Polskiego.
3. Odegranie scenki dramatowej, obrazującej rozmowę na temat jego przyszłej konstytucji, poprzedzone wyjaśnieniem nauczyciela, dotyczącym okoliczności jej powstania. Podsumowanie informacji, podanych w scenie przez nauczyciela.
4. Zapoznanie się przez uczniów z tekstem ze str. 19 podręcznika i podanie przez nich:
 - przykładów działań cara, świadczących o łamaniu nadanej przez niego konstytucji oraz antypolskim nastawieniu,
 - działań Polaków, będących odpowiedzią na postępowanie cara (opozycja legalna i nielegalna, cele, które chcieli osiągnąć Polacy),
 - uzupełnienie informacji przez nauczyciela (sytuacja międzynarodowa w Europie przed wybuchem powstania).
5. Podanie treści zadania domowego: Wymieńcie (wypiszcie w tabelce) przyczyny wybuchu powstania listopadowego z podziałem na działania cara i sytuację w Europie oraz działania Polaków, będące na nie odpowiedzią.

Bibliografia:

- Książka Nauczyciela- materiały dydaktyczne do lekcji dla klasy 6 powiązane z podręcznikiem do kl. 6 „Wczoraj i dziś”, Warszawa 2014.
- Chwalba „Historia Polski 1795- 1918”, Kraków 2001.
- Wikipedia- encyklopedia internetowa.

Uwagi autorki scenariusza

Na podstawie podanych źródeł został napisany scenariusz lekcji. Na podstawie dwu ostatnich źródeł były pisane przez uczniów scenariusze scenek dramatycznych (osobne scenariusze pisali uczniowie klas 6: a i b). W scenariuszu lekcji przytoczony został scenariusz, napisany przez uczniów klasy 6b: Jana Włodka i Piotra Madera pt. „Konstytucja Królestwa Polskiego”. Uczniowie piszą scenariusze takich scenek według ściśle podanego przez nauczyciela tematu, problemu, wydarzenia, jakie mają być ukazane w danej scenie. Współautorami są wszyscy, odgrywający role, pisanie odbywa się wspólnie. Sposób przedstawienia zagadnienia jest dopasowany do możliwości twórczych i percepcyjnych ucznia szkoły podstawowej, co oznacza, że sformułowania mogą być nie do końca takie, jakich mogli użyć faktyczni bohaterowie wydarzeń. Chodzi jedynie o oddanie sensu przedstawianych zjawisk, wydarzeń, problemów. Autorzy scenariusza odgrywają scenkę przed swoją klasą.

Załącznik nr 1

SCENKA DRAMOWA

Konstytucja Królestwa Polskiego

Książę Adam Czartoryski oczekuje na audiencję u cara Aleksandra I. Drzwi się otwierają, wychodzi kamerdyner.

Kamerdyner: Car Aleksander prosi księcia na posłuchanie.

Książę wchodzi krokiem wojskowego. Car wita się serdecznie z Czartoryskim.

Car Aleksander: Witaj, Adamie!

Książę Czartoryski: Aleksandrze, druhu!

C. A. : Co Cię sprowadza z dalekiego Wiednia do Petersburga w samy środek zimy?

K. Cz. : Wiesz dobrze... Sprawa polska leży mi mocno na sercu i o niej chciałbym z Tobą porozmawiać.

C. A. : Tak wiem, patriotyzmu z Ciebie nie sposób wykorzystać. Co chciałbyś uzyskać dla swojej ojczyzny?

K. Cz. : Mając tak ważny głos na Kongresie Wiedeńskim mógłbyś zaproponować władcom Europy stworzenie Królestwa Polskiego z własną konstytucją.

C. A. : Tak, mógłbym przedstawić taką propozycję. Czy masz już projekt tej konstytucji?

K. Cz. : Tak. Oto ona.

Książę podaje teczkę z projektem. Car czyta, a książę relacjonuje.

Królestwo Polskie powinno mieć swój własny rząd i Sejm, armię, urzędy, szkolnictwo, monetę i przede wszystkim język narodowy. Obywatele muszą mieć wolność osobistą i nietykalność osobistą i majątkową, swobodę oraz wolność druku.

C. A. : Zgoda, ale królem polskim za każdym razem ma być car rosyjski. Aleksander I, Car Wszechrosyjski i Król Polski..., tak, to brzmi dobrze. Polska będzie prowadzić wspólną z Rosją politykę zagraniczną. Król będzie miał wyłączne prawo zgłaszania projektów ustaw, będzie miał prawo weta, będzie mianował ministrów, senatorów i wyższych urzędników. Powołam rząd, a przygotowaniem uchwał będzie się zajmował sejm. W czasie mojej nieobecności w Warszawie zastępować mnie będzie namiestnik.

K. Cz. : A kogo powołasz na to stanowisko?

C. A. : Co byś powiedział na osobę generała Zajączka?

K. Cz. : Widzę, że wszystko już przemyślałeś... Jakbyś wiedział, że przyjdę z taką propozycją.

C. A. : Znam Waszą, Polaków, dumę, romantyczną naturę i te nieustanne marzenia o niepodległości... Wiem też komu powierzę polskie wojsko.

K. Cz. : Ciekaw jestem niezmiernie.

C. A. : Mojemu bratu, Konstantemu.

K. Cz. : Aleksandrze, wiesz przecież, że ma on opinię przesadnie surowego i okrutnego człowieka. W wojsku naszym jest wielu zasłużonych wyższych oficerów, nie zniosą złego traktowania, zaczną się buntować...

C. A. : To wszystko plotki, jak sam powiedziałaś, przesadzone. W wojsku potrzebna jest dyscyplina. Nie zapominaj, że ode mnie zależy, czy w ogóle myśl o Królestwie Polskim pojawi się na Kongresie...

K. Cz. : Tak, wiem... Zatem przystajesz na taki projekt Konstytucji Królestwa Polskiego?

C. A. : Tak. Mam nadzieję, że twoi rodacy będą mi wdzięczni za przychyłność w sprawie polskiej. Wybijmy zatem za pomyślność projektu.

Car klaszcze w dłonie, kamerdyner wnosi kielichy i karafkę z winem.

Autorzy scenki, odegranie ról podczas lekcji: Jan Włodek, Piotr Mader, uczniowi klasy 6b Szkoły Podstawowej nr 159 Sióstr Urszulanek w Krakowie.

Projekt współfinansują

SCENARIUSZ